ՃԱՆՉՆԱԼ ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍԸ

_ 2 _

1: ՄԵՌԵԼՆԵՐԷՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱԾ Է ԱՆ,
ԱՏՈՐ ՀԱՄԱՐ ՋՕՐԱՒՈՐ ԳՈՐԾԵՐ Կ'ԸԼԼԱՆ

2: "ԻՆՉՈ՞Ւ ՁԵՐ ՍՐՏԵՐՈՒՆ ՄԷՋ
ԿԱՍԿԱԾՆԵՐ ԿԸ ԾԱԳԻՆ"

3: ԱՐԴԱՐԱՑԱ՞Ծ ԵՍ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՇՆՈՐՀԻՒ

4: ԳԻՏՆԱԼ, ՀԱՒԱՏԱԼ ՈՒ ՄՏԵՐՄԱՆԱԼ
ՅԻՍՈՒՍԻ ՀԵՏ

5: ՔՆՆԵՑԷ՛Ք ԴՈՒՔ ՁԵԶ, ՏԵՄՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԹԷ
ՅԻՍՈՒՍԻ ՆԵՐԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՋԳԱ՞Ք ՁԵՐ
ՆԵՐՍԻՆԴԻՆ, ԹԷ ՄԻԱՅՆ ԻՐ ԱՆՈՒՆԸ ԿԸ ԿՐԷՔ

6: ՅՈՒԴԱ՝, ՀԱՄԲՈՒՐԵԼՈ՞Վ ԿԸ ՄԱՏՆԵՍ
ՄԱՐԴՈՒ ՈՐԴԻՆ"

ԱԼՊԷՌ ՆՈՐԱՏՈՒՆԿԵԱՆ
ՀԱՅ-ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՅ

2013

ՄԵՌԵԼՆԵՐԷՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔ Է ԱՆ, ԱՏՈՐ ՀԱՄԱՐ ՋՕՐԱՒՈՐ ԳՈՐԾԵՐ Կ'ԸԼԼԱՆ

--Մատթ. ԺԴ. 2:

Մարդիկ մեռելներուն աւելի մեծ զօրութիւն կը վերագրեն, քան թէ ողջերուն: Նոյնպէս ըսաւ նաեւ Մեծատունը հայր Աբրահամին. **«ԵԹԷ ՄԵՌԵԼՆԵՐԷՆ ՄԷԿԸ ԵՐԹԱՅ ԱՆՈՆՑ՝ ՊԻՏԻ ԱՊԱՇԽԱՐԵՆ»** Աղբատ Ղազարոսին համար: Յիսուս: Աղբատ Ղազարոսի Առակով ոգեկոչումը ըրաւ Յիսուս, դէմքերու՝ և ընկերային դասակարգերու, որոնց կեանքն ու գործը հոգեկա՛ն և թելադրական ոյժ ունէին:

Բժշկարար դարմանին եթէ հարիւրին տասը դեղն է, հարիւրին 90-ը հիւանդին տրուած թելադրանքը, յուսադրութիւնը և բաջալերանքն է: Բժիշկի մը գլխաւոր գործը **հաւատք և յոյս** ներշնչել է հիւանդին: Յիսուս Քրիստոս նոյնը ըրաւ Իսրայէլի ժողովուրդին անուանակա՛ն և աւանդապա՛շտ հաւատացեալներուն:

> **«Անոնք որ միայն իրենց մարմնական՝ պահանջներով կը ղեկավարուին, անոնց մտածելակերպը մարմնական է. մինչդեռ անոնք որ Հոգիին թելադրած ձեւով կ'ապրին, անոնց մտածելակերպը հոգեւոր է»**--Հռոմ. Ը.5:

Մարդկային բոլոր զարգացումը, քաղաքակրթութիւնը, դաստիարակութիւնը և հոգետ՛ր յառաջդիմական մղումները հաւատքի՛ թելադրութիւններ են: Յիսուսի խօսքերը պարզ յորդորներ չեն որ Ան կ՛ուղղէ, այլ Իր սի՛րտն է, երկնային իրողութիւննե՛րն են որ Ան կը բաշխէ աշխարհի կորսուած մարդկութեան: Հաւատա՛լ Քրիստոսի ոչ միայն մեղքի շղարշը կը վերցնէ մեղաւորէն, այլ զայն յորդուն կ՛ընէ Ս. Հոգիով և գոհունակութեամբ:

Յիսուսի ժամանակաշրջանին կային հարիւրաւոր ճկնորսներ, մաքսաւորներ և կղերականներ, որոնց ո՛չ մէկուն անունը յիշուած է կամ արձանագրուած Քրիստոնէական յիշատակարանին մէջ, որպէս հաւատքի հերոսներ ապագայ սերունդներուն: Անսպառ Շնորհն Յիսուսի աշակերտները, գիտական գրական և այդ ժամանակուան կղերական շարքին պատկանող մարդիկ չէին: Լուսեղէն Յիսուսի աշակերտողները երկու հազար տարիներէ ի վեր դարձած են համաշխարհային դէմքեր և հիմնադիրները լոյսեր հագած Գալիլիացի Վարդապետին:

Այս դէպքն ու իրողութիւնը ինքնի՛ն մեծագոյն հրաշքն է բոլոր անոնց, որոնք կ՛ուզեն ականատես ըլլալ հրաշքի, նախ քան հաւատալու: Խաչեցեալ Յիսուս, Ի՛ր արիւնը, հոսելով խաչն ի վար, տարածուեցաւ երկրի վրայ և ուրուագծեց Սբ. Եկեղեցիին ընթացքը և ուղին: Յիսուսի աշակերտնե՛րն ալ, հետեւելով իրենց Փրկչին, տարածեցին իրենց արիւնը աստուածառաք Յիսուսի Արեան անվարան, աներկիւղ և յօժարութեամբ, որովհետեւ ճանչցան ա՛յն Աստուած Ճշմարիտը, որ Յիսուս Որդին մարդացաւ յայտնելու Սէ՛ր Աստուածը համա՛յն աշխարհի:

Հերովդէս թագաւորը և Մեծատուն Հարուստը անգէ՛տ ու մարմնակա՛ն իմաստութեան հետեւելով կարծեցին թէ, **ԵԹԷ ՄԵՌԵԼՆԵՐԷՆ ՄԷԿԸ ԵՐԹԱՅ ու վկայէ, ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐԸ ՀԱՒԱՏՔԻ ՊԻՏԻ ԳԱՆ:** Մարմնական իմաստասիրութիւնը կորսնցուցած է իր

ոյժը: Քրիստոնէութիւնը հիմնուած չէ՛ մեռեալներու վրայ, այլ ողջերու: Քրիստոսի աստուածայայտնութիւնը հիմնուած չէ՛ բիրտ ուժի և սուրի վրայ, այլ Սիրոյ, և անձնուրացութե՛ն վրայ: Քրիստոսի Եկեղեցին կառուցանողներ բարով ու մարմարով չի բարձրացուցի՛ն Եկեղեցիները, այլ՝ կրելով իրենց Փրկչին ծանր խա՛չն ու հետեւելով Անոր լուսեղէն Ոտնահետքերուն:
Մնրադրե՛նք այդ լուսաջող և հմայիչ լուսապսակ Ոտնահետքերուն մեր Փրկչին, որոնք պիտի առաջնորդեն մեզ դէպի երկնային աստղերը տեսնելու մեր Տէրը՝ յաղթակա՛ն Յիսուս Քրիստոսը:

Թող աշխարհ փառաբանէ իր մեբենազէն ու բիրտ հերոսները: Ազգեր թող բարձրացնեն իրենց արեան ծարաւ հերոսները մարմարէ սիւներու վրայ, սակայն անոնք պիտի շարունակեն մնալ որպէս ճիւաղ, վաւաջոտ, կասկածամիտ, և անգութ, աւելի չարաջուխ և զարհուրելի հան նախորդ ճիւաղներէ: Իսկական հերոսութիւնը ապրի՛լն է: Անձնասպանութիւնը տկարութիւն և դասալիք ըլլալ է: Անձի մը ինքն իրեն հանդէպ բացարձակ անկեղծ ըլլալը, բարոյական հերոսութիւն է:

Յիսուս Ինք չի մեռաւ, այլ՝ մեղաւորները փրկելու պայքարամարտի ընթացքին, Ան սպաննուեցաւ գերազանց զոհաբերութիւններով և մեծապանծ հերոսութեամբ: Յիսուսի հրաշափառ Յարութեամբ, չարին ներգործութիւնը և մահուան սարսափը այսօր անգամ մը եւս նահանջեցին հաւատացեալներու գիտակցութենէն: Յիսուս Իր գերահրաշ Յարութեամբ վերածագեցաւ մարդկային պատմութեան թատերաբեմին վրայ: Յիսուսի Յարութեամբ, առաքեալները տրամաբանութենէ շատ աւելի հեռուները տեսան՝ անդենականը: Յիսուս, Յարութեան շո՛ւնչ փչեց Իր հետեւորդներուն: Անոր Յարութիւնը լոյսի՛ յաղթանակն է խաւարի վրայ, անմահութե՛ն զօրութիւնն է մահուան վրայ, յաւերժական կեանքի՛ իշխանութիւնն է մեռելութեան վրայ, սիրո՛յ յաղթանա՛կն է ատելութեան վրայ, և բարութե՛ն յաղթութիւնն է չարութեան վրայ:

Թափուր գերեզմանի Յարութեան լոյսը տակաւ կը լուսաւորէ՛ ամէն մարդ, որ աշխարհ կու գայ: Յարութեան խոհերով և յոյսի սպասումներով կ՛ողջունենք մեր Տիրոջ Յիսուսի Ջատիկը: Քրիստոնէութիւնը՝ Յարութե՛ն Կրօնքն է: Յարութեան լուրը սուրաց բաղաբէ բաղաբ և դարէ դար, ամրացուց Հաւատքը, արծարծեց Յոյսը և վառեց Սէրը: Յարութեան յոյսը՝ ժամանակի շրջագծին մէջ՝ պիտի ըլլայ վաղուան յափշտակական ստուգութիւնը:

«Յարութեան Տօնը կը մնայ գագաթնակէտային իմաստով ամենէն փառապանծ և ներշնչող տօնը, փառապսակը Քրիստոսի կեանքին և կտակին»:

Ապրիլ 4, 2002
Թորոնթօ

“ԻՆՉՈ՞Ւ ՁԵՐ ՍՐՏԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ԿԱՍԿԱԾՆԵՐ ԿԸ ԾԱԳԻՆ”

Ղուկաս ԻԴ. 38:

Վերոյիշեալ հարցումը ուղղուած է իւրաքանչիւր սփիւռքահայութեան, որոնք սփռուած աշխարհի չորս ծագերը, հեռու մեր պապենական հողերէն և անոնց խօսո՛ւն պատգամաբերէն, տեսակ մը կորսուած կը կարծենք մենք զմեզ: Չունինք ոտնատախտակ մը, չունի՛նք տեսանելի և շօշափելի Խաչքար մը այս օտար հորիզոններու տակ, որ յիշեցնէն մեզ ա՛յն հաւատքը որուն համար ապրեցա՛ն իրենք ու կենդանի՛ նահատակութեամբ փակեցին իրենց աչքերը:

Յիսուս, կայնած այս օտար և մեզ համար անհաղորդ ափերու վրայ, կ՛ըսէ.

«Տեսէ՛ք Իմ ձեռքերս ու ոտքերս, որովհետեւ նոյն ինքն ես եմ. շօշափեցէ՛ք Զիս և տեսէք, որովհետեւ ոգին մարմին և ոսկորներ չունի. ինչպէս կը տեսնէք՝ ես ունիմ»:

Ի՞նչ կը նշանակէ տեսնել "Յիսուսի ձեռքերն ու ոտքերը": Կենդանական կեանքի մէջ, անասունները ձեռքի փոխարէն միայն թաթ ունին, որ կը գործածեն միայն վազելու: Միայն մարդ արարածի շնորհուած է ունենալ ձեռք: Սոյն պատճառաւ մարդ արարածը դարձած է շինարար, կառուցանող, բարեգործ և օրհնաբանող: Նայի՛նք Յիսուսի Ձեռքերուն, որոնք միայն օրհնեցինու անօթիները կ՛երակրեցին: Ոտքերը, որոնք միայն հիւանդներն ու մեռելները այցելեցին, բժշկելու և յարութիւն տալու:

«Աշխատանքի, ստեղծագործութեան վարժ Հայու ձեռքերը յաճախ ստիպուած գրչի, գրքի և մուրճի տեղ սո՛ւր գործածեցին պահպանելու համար իրենց գոյութիւնը և հաւատքը»: Յիսուս Քրիստոսի գործավագին ու փափկասիրտ Ձեռքերը դեղ ու դարման եղան մեղաւորին ու հիւանդին: Ի՞նչ փառք ու փրկութիւն, բռնել ու չի թողուլ աստուածային բարերար Ձեռքը, այդ հրաշագործ ու ամենասուրբ Ձեռքը, որ գթառատ՝ կու տայ ու կը մոռնայ, կը փրկէ ու կը գոհանայ, կը նախատուի ու կը ներէ, և ցոյց տրուած ապերախտութիւններուն հակառակ, չի զրկեր մեզ Իր աստուածային շնորհներէն ու պաշտպանութենէն:

Երբ մարդ օգնէ ու բռնէ իր մարդ եղբօր ձեռքը,
Աստուած ալ բռնած կ՛ըլլայ անոր միւս ձեռքէն:

Փետուրով մը կարելի է ժայռեր կաղապարել, եթէ փետուրը սիրոյ ձեռքի մը մէջ է: Բարեկամական ջերմ ձեռքի սեղմում մը, վշտացեալ սրտին սպեղանի կը դառնայ: Այս հոգեկա՛ն ուսուցումին համար Յիսուս ցոյց տուաւ Իր Ձեռքերը Թովմաս աշակերտին: Երկրորդ, Յիսուս ցոյց տուաւ նաեւ Իր Ոտքերը: Յիսուսի Ոտքերուն վրայ կային գամերու հետքերը:

Յիսուս Իր առաքելութիւնը (աւետարանչութիւնը) օդանաւերու հանգըստաւետ ճամբորդութեամբ չըրաւ, այլ քալելով: Այդ սուրբ Ոտքերը քալեցին Յուդայի բարբարոտ ճամբաները, մագլցեցան

փշապատ լեռներն ու ձորերը բժշկելու համար հիւանդներն ու դիւահարները: Յիսուս մարդացաւ ու եկաւ աշխարհ ցոյց տալու համար Երկնաւոր Հօր սէ՛րը մարդ արարածին: Այդ սէրը յայտնելո՛ւ համար, Յիսուս յանձն առաւ բալել ամենաանարգ և ցաւալի ուղին--սրբարար Խաչելութիւնը: Այդ խաչելութեան ճամբուն մէջ, մենք մարդ արարածներ, գամերու հարուածներով ծակծկեցինք Անոր ոտքերը: Չինք ճանչցող և Չինք սիրող մեղաւորները, լուացին Յիսուսի յոգնած ոտքերը իրենց արցունքներով և օծեցին Անոր ոտքերը անուշահոտութեամբ, իսկ կեղծաւոր կղերական դասակարգը գամեցին Անոր ոտքերը խաչափայտին վրայ:

Այդ գամերու ծակերը սպիացած կամ սեւցած նշաններ չի մնացին, այլ՝ անոնք դարձան ծիածանալոյս ճառագայթներ ցոյց տալու մեզ ճանապարհը դէպի Հա՛յր Աստուած: Այն Ոտքերը որոնք բալեցին Երուսաղէմի ճամբաները, այսօր ալ կը բալեն աշխարհի բոլո՛ր փողոցներու և շուկաներու ճամբաներուն վրայ:

Մեղաւորներն ու մաքսաւորները փարած էին Յիսուսի արիւնոտ ոտքերուն լալայառաչ, իսկ կեղծաւոր կղերականներն ու բահանայապետները ծաղր կ՛ընէին Չինք:

Յիսուսի հաւատացողներն ու Չինքը սիրողները կը սնանին իրենց հաւատքի և սիրոյ նուիրումով ու կը բալեն իրենց Փրկչին Ոտնահետքերուն լոյսով: Աշակերտի՛լ Յիսուսի կը նշանակէ՝ հետեւիլ Անոր Ոտնահետքերուն: Աշակերտութիւնը՝ միութիւն և փոխյարաբերութիւն է, մասնակցութիւն իրենց Տիրոջ առաքելութեան՝ աւետարանչութեան: Կեանքը երբ սիրոյ ճամբայէն անցնի, ոտնահետքեր կը ձգէ, որոնք պատկերներն են իրենց հոգւոյն ու ոտնահետքեր իրենց ծառայասէ՛ր անձնաւորութեան:

Ի՞նչ ոտնահետքեր թողած ենք մենք այսօր, մեր զաւակներուն, թոռնիկներուն, մեր դրացիներուն և համայն մարդկութեան: Հպա՞րտ ենք մեր թողած ոտնահետքերու նշաններէն:

Յիսուս հաւաքեց աշակերտներ որպէս կորիզ, ոչ թէ նոր ժողովարան մը հաստատելու համար, այլ բարեկարգելու համար Իր մայրենի հաւատքը: Աշակերտները ճանչցան իրենց Վարդապետը մի միայն Անոր ծառայութեան, խաչելութեան ու Յարութեան ընդմէջէն:

Յիսուս կը յայտնուի մարդոց ամէն տեղ, ամէն ժամ: Քսաներորդ դարու մարդ, դո՛ւն ճանչցիր Չինք՝ նաեւ դո՛ւն: Յիսուս կրնայ յայտնուիլ նաեւ որպէս Մանո՛ւկ մը իբրեւ՝ մսուրին մէջ, Չափահաս մը իբրեւ՝ մայթերուն վրայ, անօթի, ծարաւ էա՛կ մը, և իբրեւ՝ բանտարկեա՛լ մը: Բա՛ց դուռդ, գործադրէ՛ Իր պատուէրը:

Ապրիլ 11, 2002
Թորոնթօ

ԱՐԴԱՐԱՑԱ՞Ծ ԵՍ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՇՆՈՐՀԻՒ

Հռոմ. Ա. 17

Արդարութիւնը առաջին և գլխաւոր պայմանն է ամէն մէկ արարող հեղինակին: Մի միայն արդարադատ Աստուծոյ թագաւորութեան մէջ վեր պիտի կանգնին զրկեալ ու տառապեալ ժողովուրդները: Աններելի ոճիր մը գործելէ ետք, ներողութիւն խնդրելու չափ անիմաստ բան չի կայ: Այդ ներողութիւնը կ՛արդարացնէ, կ՛ազատագրէ յանցապարտը, կը հանդարտեցնէ թերեւս անոր խիղճը, առանց որ անիրաւուածը որեւէ գոհացում կամ հատուցում ստանայ...:

Անուանական Քրիստոնեաներ չի հասկցան, թէ Աստուած ի՛նչ ձեւով կ՛ուզէր արդարացնել մարդիկը: Արդարանալու **իրե՛նց հասկցած** ձեւին կառչեցան անոնք և ուստի չընդունեցին Աստուծոյ արդարութեան ուղին:

«Մինչդեռ Քրիստոսով Օրէնքը իր Վախճանին հասած էր և միայն Քրիստոսի հաւատացողը կ՛արդարանայ»--Հռոմ.Ժ. 2-4:

(«Վախճան» բառը այստեղ միաժամանակ կը նշէ թէ՛ **նպատակակէտ, թէ՛ կատարում** և թէ՛ **աւարտ**:)

Անգլերէնն և լատիներէնն "justify" բառերը կը նշանակեն "արդարացնել" իսկ յունարէնը՝ "արդար **սեպել**": Յունարէնի մէջ երբ ածականը՝ բարոյական իմաստ ունի. "սեպել" բառը "սեպել" իմաստով կ՛ըմբռնուի: Անառակ Որդին մեղերու թողութիւն ստացաւ, որովհետեւ հաւատ ունէր հօրը սիրոյն, հայրն ալ հաւատ ունէր, որ իր որդին հաւատ ունի ի՛ր վրայ (հօրը սիրոյն վրայ): Հօր և որդւոյն իրարու վրայ ունեցած հաւատը արդարացուցիչ սեպուեցաւ հաշտութեան. **"Մարդ հաւատով կ՛արդարանայ"**--ՀՈԳ.28 Պօղոս առաքեալ: **"Արդարացածները՝ հաւատո՛վ պիտի կենսաւորուին"**: Աստուած կը գտնէ հաւատացեալի մը արդարացումը անոր անձին սրբութեան մէջ: Կեղծաւորներու արդարութիւնը--

«Մենք արդարները կը պատժենք մեղաւորներէն տարբեր եղած ըլլալնուն համար, որովհետեւ անոնց ներկայութիւնը մե՛ր դատապարտութիւնն է»--Կայիափա:

Հին Կտակարանի մէջ բարեբաստութիւնը արդարութեան հատուցումն էր: Աստուծոյ հաճոյ եղողները կը վարձատրուէին, ու նիւթապէս կ՛օրհնուէին: Հարուստ ըլլալը արդար ըլլալու նշան էր: Արդարութեան ամրոցին հիմերը երբ խախտին, ապօրինութիւնը և չարաշահութիւնը կը դառնան օրէնք: Արդարութեան և առաքինութեան ձայնը դժբախտաբար, կը կորսուի մեծ ջաներու և ուժերու ժխորին մէջ: Առանց արդարութեան, ոչ մարդկային սէրը կատարեալ է, ոչ հաւատը անեղծ, ոչ գութը անկեղծ, ոչ բարեկամութիւնը վստահելի, ու ոչ խօսքն ու խոստումը հաւատալի է:

Կենդանիներ կը փնտռեն միայն կերակուր և ցանկութիւն, իսկ մարդիկ կը տենչան գեղեցկութիւն, արդարութիւն և ճշմարտութիւն: Արդարութիւնն ու ճշմարտութիւնը կը թափանցեն հասարակութեան բոլոր ոլորտները և ամենաբարձր կատարելութեան պիտի հասնին Աստուծոյ Թագաւորութեան մէջ: Ջարերը որքան ալ իրարու հակառակ ըլլան, կը միաբանին արդարութիւնը և հակա-

ռակորդները ջնջելու համար: Այժմ արդարութիւնը կալանատրն է պետական բաղաբական նկատումներու և անձնական շահերու և հաշիւներու:

Յիսուս Քրիստոս, աշխարհամարդկութեան ներում շնորհելու եկաւ, փոխանակ դատապարտելու. (պոռնկութեան մէջ բռնուած կինը): Ներել և արդարացնել, բրիստոնէական հաւատքին կեդրոնական դերն ու շնորհն է: Ներում և բաւութիւն թէեւ ձրի շնորհաբաշխ պարգեւներ ըլլալ կը կարծուին, սակայն մարդկային կարողութեան սահմանումին պատճառաւ **զղջո՛ւմ և խոստովանա՛նք** կը պահանջուի: Մեղքերու թողութիւնը այն միաւորող, և հաշտեցնող կամուրջն է, ուր մարդ և Աստուած կը միանան ու կ՛ողջագուրուին: Սոյն կամուրջին վրայ Աստուած ցոյց կու տայ իր սիրո՛յ, սպասումի և ներումի հոգին, իսկ մարդն ալ կը յայտնէ իր զղջումն ու խոստովանութիւնը:

Աշխարհի բոլոր կրօնքներու կեդրոնական դերը, մեղաւորը հաշտեցնել է Աստուծոյ հետ: Սոյն պատճառաւ կը գործադրուէին կենդանական զոհագործութիւններ,և նոյնիսկ երեխաներու զոհագործութիւնը հեթանոս կրօնքներու մէջ: Մի միայն Յիսուսի Մարդեղացումի՛ն յայտնութեամբ, մարդկութիւնը ճանչցաւ Աստուծոյ անպատում սէրն ու ողորմութիւնը հանդէպ աշխարհամարդուն: Գողգոթայի սարին վրայ, խաչեցեալ Յիսուս ներում շնորհեց նոյն իսկ Իր դահիճներուն, աղօթելով Հա՛յր Աստուծոյ,

«Հա՛յր, ներէ՛ ատոնց, որովհետեւ չեն գիտեր թէ ինչ կ՛ընեն»:

Վերոյիշեալ գրութիւններու միակ օգտակարութիւնը մեզ յիշեցնել է, թէ մենք հաշտուա՞ծ ենք Աստուծոյ հետ, ներում ստացա՞ծ ենք մեր գործած մեղանչումներուն համար, մտերմութիւն մը ունինք Աստուծոյ հետ, կ՛աղօթե՞նք ու շնորհակալութիւն կը յայտնե՞նք մեր ստացած բոլոր բարիքներուն համար:

Կրնա՛նք հաշտուած ըլլալ մեր ցաւերուն, մեր չբաւորութեան ու մեր կորուստներուն համար: Հաշտուա՞ծ և ներում ստացա՞ծ ենք Աստուծմէ մեր գործած մեղքերուն համար: Խոստովանա՞ծ ու զղջացա՞ծ ենք մեր բամբասանքներուն և չարախօսութիւններուն համար:

Պօղոս առաքեալ, Եկեղեցւոյ հաւատացեալներուն կը պաղատի՛ ըսելով,

> «Քրիստոսի կողմէ կ՛աղաչենք ձեզի, **Հաշտուեցէ՛ք Աստուծոյ հետ»**: Պօղոս առաքեալի սոյն աղաչանքը անհաւատներու ուղուած չէ այլ՝ Եկեղեցւոյ հաւատացեալներուն: Մենք եւս, որպէս Եկեղեցւոյ զաւակներ, կարիքը ունինք հաշտուելու և ներում ստանալու մեզ յաւէ՛րժօրէն սիրող Աստուծմէ:

Փետրուար 7, 2002
Թորոնթօ

ԳԻՏՆԱԼ, ՀԱՒԱՏԱԼ ՈՒ ՄՏԵՐՄԱՆԱԼ ՅԻՍՈՒՍԻ ՀԵՏ

Աշխարհի վրայ մարդ արարածը կրնայ շատ բան գիտնալ, բազմաթիւ պատմական դէպքեր և անձեր հաւատալ, սակայն այս գիտցած ու հաւատացած դէպքերուն և անձերուն քանի՞ն հետ **մտերմացած** է: Առեւտրականի մը խանութը շատ մարդիկ կու գան առեւտուր ընելու և իրենց բսակները բանալով կը հարստացնեն խանութին տէրը, սակայն խանութպանը իր յաճախորդներէն Քանի՞ն հետ **մտերմութիւն** կ՛ունենայ:

Ստէպ եկեղեցի կ՛երթանք, շատերուն բարեւ կու տանք, ոմանց անունները գիտենք, ոմանց հետ կը խօսինք, ոմանց կը հարցնենք թէ ուրկէ՞ եկած են, քանի՞ զաւակ ունին, դպրոցակա՞ն են թէ ամուսնացած: Բոլո՛րն ալ Հայեր են ոմանք երկրացի, և ոմանք ալ մեզի թաղեցի են, սակայն քանի՞ հատին հետ **մտերմութիւն** ունինք:

Վերոյիշեալ բոլոր անձերուն վրայ հաւատք կրնանք ունենալ, փողոցը երբ հանդիպինք կը բարեւենք, շուկայի մէջ երբ իրար տեսնենք կը խօսինք և իրարու "որպիսութիւնը" կը հարցնենք, բայց մասնաւոր **մտերմութիւն** մը չենք ունենար:

Բայց, կա՛ն նաեւ անձեր, որոնց հետ մասնաւոր հոգեկան հաղորդութիւն **մօտիկութիւն** մը ունինք: Երբ զիրար տեսնենք, զիրար կ՛ողջագուրենք որովհետեւ իրարու հետ մտերի՛մ ենք:

Ի՞նչ կը նշանակէ **մտերմանալ:** "Մտերմութիւն" բառը, համա՛յն աշխարհի վրայ կը պատկանի ու կը վերաբերի մի միայն մարդ արարածին: Ինչո՞ւ մի միայն մարդ արարածին:

Որովհետեւ **մտերմութիւնը** սիրոյ թանձրացեալ արտայայտութիւնն ու դրսեւորումն է մարդ արարածի անձնաւորութեան. մտերմութիւնը ընդմիշտ կը վերածուի փոխադարձ սիրոյ և յարգանքի: Մտերմութեան պահուն մեր անձնաւորութիւնը փոխադարձ, մտերմիկ և սրտազեղիկ ջերմութիւն մը կը լեցնէ մարդկային հոգւոյն տաճարը՝ հոգիի՛ն մէջ:

Մտերմութիւնը պարտ է փնտռել ոչ թէ **համաձեւութեան** կամ **միաձայնութեան**, այլ՝ **բազմազանութեան** մէջ:

Ճշմարիտ մտերմութիւնը **հաղորդակա՛ն** միութիւնն է: Այս տեսակ տարբերութիւնները միութիւնը աւելի տիեզերական կը դարձնեն: Աղիւսներու կամ քարերու **միութիւնը** կը կազմեն հսկայ շէնքերը: Միութիւնը հետեւանք է անխառն ու անկաշառ սիրոյ: Եթէ բաւարար թիւով ճշմարիտ հաւատացեալներ, հայ եկեղեցիներու ճիւղաւորումներէն, որոշեն քաջալերել եկեղեցական միութիւնն ու մտերմութիւնը, զիրար սիրելով ու յարգելով, չի համակերպելով մշակութային, քաղաքական և յարանուանական զատող տարբերութիւններուն, միութիւնն ու մտերմութիւնը կրնայ իրապէս իրականանալ:

Գիտութիւնը կ՛ընդգրկէ ճանաչողական գործունէութիւնը և անոր արդիւնքը, որ կը կազմէ աշխարհի գիտական պատկերը: Ներհայեցողութիւնը կը նկատուի ճանաչողութեան գերագոյն կերպը: Երբ չի կայ լաւ ճանաչողութիւն՝ չի կայ նաեւ հզօր սէր: Հողեղէն մեր գոյացութենէն դէպի ոգեղէն արժէքներու մտերմանալը, կը սկսի Աստուած Ճշմարիտին ճանաչումէն յետոյ: Յիսուս, երեք տարի Իր երկրային առաքելութեամբ և

աստուածահիրաշ բժշկութիւններով գիտցաւ որ առանց խաչելութեան, մարդաշխարհի ժողովուրդները պիտի չի կարենան բերել աստուածաճանաչումի:

Աւետարանը թափանցելու է ոչ միայն մարդկային իմացականութեան, այլ մարդու ամբողջական էութեանը: Աստուածաճանաչումը պարզ հետաքրքրական ժամանց մը կամ տեղեկութիւն հաւաքել ըլլալու չէ՛, այլ մարտակոչ մը, անձնանուէր **աշակերտութիւն** և ուսողութի՛ւն ըլլալու է: Վերլուծումի չեն ենթարկուիր՝ մարդկային գիտակցութիւնը, հանճարը, ստեղծագործութիւնը, հոգեկան ապրումներն ու թռիչքները:

Ապրումներ և գաղափարներ կը հարստանան երբ հեղինակը կամ բանաստեղծը կ՛ապրի ցաւին, երանութեան և ոգեւորութեան հարազատութիւնը: Ո՞վ Քրիստոս ցոլացուր Ինքզինքդ մեր ապրումին մէջ: Մարդկային յայտնագործութիւններու կատարը Յիսուսի ճանաչումն է որպէս Փրկիչ և Տէր:

«Ոչ ոք կը ճանչնայ Որդին, եթէ ոչ՝ Հայրը.
և ոչ ոք կը ճանչնայ Հայրը, եթէ ոչ՝ Որդին,
և ան՝ որուն ուզէ յայտնել Որդին»

--Մատթ. ԺԱ. 27:

Ինչպէ՞ս կարելի է ճանչնալ Հայրն Աստուած ու Յիսուս Որդին: Անձ մը՝ իմացական էակ մը ճանչնալու համար, պարտ է ինք եւս ճանչցուիլ Անկէ: Նախ ճանչնալու ենք մենք զմեզ, մեր յանցանքներն ու մեղանչումները և զղջումով մօտենալ Յիսուսին ինչպէս Մարիամ Մագթաղենացին մօտեցաւ արցունքահոս ապաշխարութեամբ: Չի մոռնանք, որ Յիսուս յայտնեց Իր հրաշափառ յարութիւնը, զղջացող և ապաշխարող, այսինքն ինքզինք ճանչցող Մարիամ Մագթաղենացիին:

Կ՛ուզե՞ս ճանչնալ և մտերմանալ Աստուծոյ հետ, նախ ճանչցի՛ր ինքզինքդ, որմէ յետոյ միայն, Յիսուս պիտի ճանչցընէ զԱստուած ու մտերմանայ քեզի հետ:

Աշխարհի մէջ միլիառաւոր ծնողքներ կան: Քանի՞ զաւակներ ճանչցած են, հասկցած են և ըմբռնած են զիրենք ծնող հայրերն ու մայրերը: Շատ քիչեր: Նոյնպէս ալ կան հազարաւոր եկեղեցիներ ու միլիոնաւոր անուանական քրիստոնեաներ, որոնք չեն ճանչնար իրենց երկնաւոր Հայր Աստուածը որ անսահմանօրէն զիրենք կը սիրէ: Մօտենա՛նք Յիսուսի և իյնա՛նք Անոր ոտքերուն, լուանք այդ խաչքամուած ոտքերը մեր արցունքով ու ծառայենք և հոչակենք Անոր Աւետարանը: Խոնարհի՛նք Յիսուսի, ու նման Նաթանայէլի աղաղակենք ըսելով. «Ռա՛բբի, դո՛ւն ես Աստուծոյ Որդին, դո՛ւն ես Իսրայէլի թագաւորը»: Որմէ յետոյ պիտի իմանանք Յիսուսի պատասխանը, որ կ՛ըսէ.

«Ճշմարիտ, ճշմարիտ կ՛ըսեմ ձեզի,
պիտի տեսնէք երկինքը բացուած»:

Որ կը Նշանակէ--**Մեր մտերմութիւնը սկսած է**: Յիսուս կը կանչէ մեզ, այսպիսի՛ մտերմութեան ու կ՛ըսէ.

«Եկո՛ւր ինծի, որ յոգնած ու բեռնաւորուած ես,
և ես պիտի հանգստացնեմ քեզ»:

Յունուար 17, 2002
Թորոնթօ

ՔՆՆԵՑԷ՛Ք ԴՈՒՔ ԶԵԶ, ՏԵՄՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԹԷ ՅԻՍՈՒՍԻ ՆԵՐԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԶԳԱ՞Ք ԶԵՐ ՆԵՐՍԻԴԻՆ, ԹԷ ՄԻԱՅՆ ԻՐ ԱՆՈՒՆԸ ԿԸ ԿՐԷՔ

--Բ Կոր. Ժգ. 5

Ծաբարախտաւորներ ընդհանրապէս կը բննեն իրենց արիւնը, թէ իրենց շաբարի աստիճանը օրինաւո՞ր է, թէ բարձրացած: Արեան թանձրութիւն ունեցողներ յաճախ բժիշկներու կ՛այցելեն տեսնելու համար թէ ի՞նչ պէտք են ուտել: Նոյնպէս ալ բազմաթիւ անձեր կը բննեն իրենց ֆիզիքական կազմութեան առողջութիւնը

Մարդ արարածը եթէ մի միայն մարմնակա՛ն մեբենայ մը ըլլար, վերոյիշեալ բննութիւնները անհրաժեշտօրէն ստիպողական են: Սակայն որովհետեւ մարդ արարածը նաեւ հոգեկա՛ն էակ մըն է, ստանալով Աստուծոյ կերպա՛րն ու նմանութիւնը, դարձած է **"կենդանի հոգի"**--Ծնն. Բ. 7:

Սոյն պատճառաւ, Պօղոս առաբեալ կը թելադրէ ու կ՛առաջարկէ Յիսուսի հաւատացողներուն, որպէսզի իրենց անձերը բննեն թէ Աստուծոյ Հոգւոյն ներկայութիւնը իրենց մէ՞ջն է, թէ իրենց հաւատքը պարզ անուանական կամ ցուցադրական դերակատարութիւն մը դարձած է: Օրինակի համար, եկեղեցի գալ, մոմ մը վառել, մոմի լոյսին առջեւ աղօթել և սուրբ Հաղորդութիւն ստանալ ու տուն վերադառնալ, բաւարա՞ր է ներկայ դարու ընկերային և նիւթապա՛շտ բաղաբակրթութեան վազքին մէջ:

Վերոյիշեալ բոլոր դերակատարումները շատ լաւ ու բարի են, եթէ զանոնք գիտա՛կցաբար, անկեղծօրէն և անձնուրացութեամբ կատարենք:

Օրինակ. օր մը կը խօսէի բարեկամի մը հետ, և ինծի այսպէս արտայայտուեցաւ ըսելով. «Ես սա, սա անձին անկարելի է, որ ներեմ»: Իրեն հարցուցի թէ երբ եկեղեցիին մէջ մոմ մը վառելով կ՛աղօթես ու կ՛ըսես. «Ներէ մեզի մեր պարտքերը, ինչպէս մենք ալ կը ներենք մեր պարտապաններուն»:

Գիտե՞ս թէ ի՛նչ է ըրած աղօթքդ:

Այդ աղօթքդ բու դատապարտութիւնդ կնբել կը նշանակէ: Խեղճ բարեկամս զարմացաւ:

Նոյնպէս ալ, երբ բժիշկին երթանք և բոլոր բննութիւնները անցնենք, սակայն առանց արդիւնքը նկատելու և մեզի պատուիրուածը չընենք, մեր բոլոր բննութիւնները պարզ դերակատարումներ պիտի դառնան, առանց բժշկուելու մեր ցաւերէն: Այն ատեն մենք պիտի նմանինք ա՛յն Փարիսեցիին որ տաճար գնաց աղօթելու և ըսաւ.

«Աստուած իմ, գոհութիւն բեզի, որ ես նման չեմ ուրիշ մարդոց, ինչպէս յափշտակողները, անիրաւներն ու շնացողները, և կամ ինչպէս այս մաբսաւորը. այլ շաբաթը երկու անգամ պահիք կը բռնեմ և իմ բոլոր ստացուածքներէս տասանորդը կու տամ»:

Իսկ մաբսաւորը մէկ կողմ կեցած կ՛ըսէր.

«Աստուած, ներէ՛ ինծի մեղաւորիս»:

Ի՞նչ էր տարբերութիւնը Փարիսեցիին և մաքսաւորին:

Փարիսեցին աղօթել սկսաւ **առանց ինքզինք բննելու,** իսկ մաքսաւորը տաճար գնաց աղօթելու, ինքզինք **բննելէն յետոյ**: Մեր աղօթքներուն մէջ, պարտ ենք ունենալ **խոստովանանք**: Մարդ արարածը առանց մեղանչելու չի կրնար ապրիլ: Մարդ կամայ ակամայ մեղանչելու ենթակայ է:

Տէրունական աղօթքի մէջ իսկ խոստովանանք կայ:

«Թող մեզ ըզպարտիս մեր, որպէս
և մեք թողումք մերոց պարտապանաց»:

Մեր ինքնաբննադատութիւնը պարտ ենք ընել Աստուծոյ առջեւ: Խիղճը Աստուծոյ ներկայութիւնն է մեր հոգիներուն մէջ: Խոստովանանքը մարդուն ներսիդին հաւաքուած բարոյական աղտոտութիւնները դուրս կը թափէ: Մեղքի ճնշումէն ու արհաւիրքէն ազատուելու միակ կերպը մեղքը խոստովանիլ է:

Խոստովանութիւն ապաշխարութիւն Քրիստոնէական եկեղեցիի խորհո՛ւրդն է: Զղջումն ու խոստովանութիւնը իր մէջ կը պարունակեն նաեւ արարք մը, որ յաճախ կ՛անտեսուի՝ "Անառակը ելաւ և գնաց հօրը", իսկ Զակէոս իր գործած վնասը վնասը "հատուցանեց": Խոստովանութիւնը բուժիչ և բժշկարար ազդեցութիւն ունի: Խոստովանանքի համար հարկադրանք և օրէնք չի կայ, յօժարակամ և ինքնաբուխ արարք մը ըլլալու է ան:

Մարդկային տեսողութիւնը միայն մարմնական աչքով չէ, այլ հոգիին և սրտին տեսանելիութեամբ է: Կարեւորը տեսնելը չէ, այլ նայելէն ետք զգա՛լն է: Երկու հոգի նոյն բանին կը նային, բայց նոյն բանը չեն տեսներ. մենք կը տեսնենք մե՛ր ուզածը: «Իմ աչքերս տեսան քու փրկութիւնդ», ըսաւ ծերունի Սիմէօնը, իսկ քահանաները որոնք Օրէնքին արարողութիւնը կատարեցին, բան չտեսան…., չնշմարեցին իրենց սպասած Օծեալը, ոչ ալ համայն աշխարհի Փրկիչը: Մանրէն՝ մանրադիտակով կ՛երեւի, աստղերը՝ հեռադիտակով, Թատրոնի խաղարկութիւն մը դրամով, և Աստուած՝ կ՛երեւի **մաքուր սրտով:**

Քրիստոսի պատկերը սրբութեան և անհուն սիրոյ մարմնացումն է: Յիսուս՝ Իր սրբութեամբ ոգեշնչեց առաքեալները ո՛չ թէ պատկերի մը: Աստուածային ուժը սրբութեան և յաղթանակի վերմղող զօրութիւնն է: Հոգեկան լոյսն է, որ Մագթաղենացին աղտոտ կեանքէն բարձրացուց անբասիր սրբութեան: Աղօթքի և սրբութեան առջեւ բիրտ ֆարը կը խոնարհի ու կը դառնայ խաչքար: Մաքսապետ ու յափշտակող Զակէոս կը դառնայ Յիսուսը սիրող և Անոր հաւատացո՛ղ աշակերտը: Յիսուս մեզ կը հրաւիրէ յաղթելով մեղքին ու մարմնական ցանկութիւններուն՝ ատելութեան ու վրէժխնդրութեան, հասնիլ սրբութեան փառապսակին:

Կան սիրոյ և անեսականութեան առաքինութիւններ: Գութ, ողորմութիւն, ընկերասիրութիւն, հիւրասիրութիւն, բաջութիւն:

Կան շնորհքի և հաւատարմութեան առաքինութիւններ որոնք կը բղխին Աստուծոյ Որդւոյն Էութեան Սուրբ Լոյսէն: Հեզութիւն, անկեղծութիւն, ճշմարտախօսութիւն, և հաւատարմութիւն:

Յունուար 10, 2002
Թորոնթօ

“ՅՈՒԴԱ՝, ՀԱՄԲՈՒՐԵԼՈ՞Վ ԿԸ ՄԱՏՆԵՍ ՄԱՐԴՈՒ ՈՐԴԻՆ”

--Ղուկ. ԻԲ. 3

«Ապա Սատանան մտաւ Իսկարիովտացի կոչուած Յուդային մէջ, որ տասներկու աշակերտներէն մէկն էր: Առանց Յուդայի արտօնութեան, Սատանան չէր կրնար մտնել անոր ներսիդին: Յիսուս անգամ ըսած է, "Ահա Ես դուռը կայնած կը զարնեմ, ան որ դուռը բանայ ներս կու գամ"--Յայտ. Գ. 20:

Յիսուսի կանխասացութիւնը Իր մահուան մասին, որ կ’ըսէ. **«Ճշմարիտ, ճշմարիտ կ’ըսեմ ձեզի, որ ձեզմէ մէկը պիտի մատնէ զիս»**: Աշակերտները իրարու կը նայէին տարակուսած՝ թէ որո՛ւ համար կ’ըսէ: Եւ աշակերտներէն մէկը զոր Յիսուս կը սիրէր, նստած էր Յիսուսի ծով: Սիմոն Պետրոս ակնարկով մը հասկցուց անոր, որ հարցնէ Յիսուսի, թէ որո՛ւ համար կ’ըսէ:

Եւ անիկա Յիսուսի կուրծքին վրայ իյնալով՝ ըսաւ անոր.
«Տէ՛ր, ո՞վ է»:

Յիսուս պատասխանեց և ըսաւ.

«Ան է, որուն ես այս պատառը թաթխելով պիտի տամ»:
Եւ թաթխելով պատառը տուաւ Իսկարիովտացի Յուդային:
Եւ պատառը առնելէ յետոյ, Սատանան մտաւ անոր մէջ
--Յով. ԺԳ. 21-27:

Արծաթի այդ կտորները հազարապատիկ անգամ շատցած են այսօր, հազարաւոր Յուդաներ մատնութեան և ոճիրի առաջնորդելու համար: Յուդա արծաթասէր էր և գերի նիւթին: Յուդա՝ վիրաւոր գազանի մը պէս դուրս փախաւ սենեակէն: Ան խորհրդաւոր, բայց բացառիկ զոհը դարձաւ դրամի և հարստութեան անէծքին: Յուդան, խաւարի իշխանը, որ առաբեալի պատմուճանով կը մօտենար, Յիսուս զայն դիմակազերծ ըրաւ:

Յուդա խաւարը գրկած բաժնուեցաւ աշակերտներու խումբէն: Սեղանակից ըլլալով իսկ Յիսուսի, դրամի՛ սիրոյն դաւաճանեց իր Վարդապետը:

Ոչ Հերովդէս, ոչ Յուդա, ոչ Կայիափա, ոչ Հաննա, կամ Պիղատոս, ոչ Փարիսեցւոյ Ժողովը, ոչ Սադուկեցիք կրցին տիրել Յիսուս Քրիստոսի: Սատանան անձամբ անապատին մէջ փորձեց Միածին Յիսուսը, սակայն նորէն չեղաւ: Յուդա կը սիրէր դրամը: Զայն կը սիրէր իբր դրամ ու զայն կը սիրէր որպէս կարողութիւն (կարելիութիւն): Միայն երկու էակներ աշխարհի վրայ գիտցած են Յուդայի խորհուրդը. Քրիստոս և Մատնիչը:

Մինչեւ վերջին օրերը, մինչեւ վերջին իրիկունը, Յիսուս Յուդայի հետ միւսներէն տարբեր կերպով չի վարուեցաւ: Այն ոտքերը որ Յուդան տարած էին Կայիափայի տունը, մատնելու համար իր Վարդապետը, լուացուեցան և սրբուեցան այն ձեռքերէն՝ որ պիտի գամուէին Յուդայի մեղսակցութեամբ յաջորդ օրը: Եթէ Յուդա կ’ատէր Յիսուսը՝ չենք տեսներ ոչ մէկ վայրկեան որ Յիսուս զգուանք զգայ Իր այդ աշակերտէն:

Յուդա պատառը առնելէ ետք՝ անմիջապէս դուրս ելաւ:
Եւ **գիշեր էր** --Յով. ԺԳ. 27, 30:

Ի՞նչ կը նշանակէ Յուդա։

Յուդա՝ **«Ես խորհուրդն եմ մարդու չարութեան»։**

Հազարաւոր Յուդաներ բեզ ծախելնէն վերջ համբուրեցին Քեզ. և միայն երեսուն դահեկանի համար չէ, և ան՝ ոչ թէ մէկ անգամ. լեգէոննե՛ր փարիսեցիներու, գունդեր Կայիափաներու Քեզ չարագործ հրապարակեցին, արժանի գամուելու. և միլիոն անգամ՝ մտածումով ու կամքով բեզ խաչեցին։ Այսօր եւս Քու այգիդ յանձնեցիր մշակներու, որ՞ն հաւատարիմ են անոնք, բու ղրկած ծառաներուդ։ Քու մշակներդ ով Յիսուս, որ՞ն պտուղ կու տան բու հաւատարիմ ծառաներուդ։

Կարդանք Յիսուսի անհաւատարիմ մշակներու առակը։

«Կալուածատէր մը կար, որ այգի մը տնկեց և զայն ցանկապատեց ու անոր մէջ հնձան փորեց և աշտարակ շինեց. ապա զայն յանձնեց մշակներուն և գնաց հեռու երկիր։ Երբ պտուղի ժամանակը մօտեցաւ՝ իր ծառաները ղրկեց այն մշակներուն, որպէսզի առնեն այգիին պտուղները։ Իսկ մշակները, բռնելով անոր ծառաները, մէկը տանջեցին, մէկը սպաննեցին, միւսը քարկոծեցին։ Դարձեալ ուրիշ ծառաներ ղրկեց՝ թիւով շատ աւելի բան առաջինները։ Եւ անոնց ալ նոյնը ըրին։ Յետոյ Իր Որդին ղրկեց անոնց և ըսաւ.

«Թերեւս իմ այս որդիէս ամչնան»։

Իսկ մշակները, երբ որդին տեսան, իրենք իրենց ըսին. «Ա՛ս է ժառանգը, եկէք սպաննենք զայն և անոր ժառանգութիւնը մենք սեփականացնենք»։ Եւ բռնելով զայն այգիէն դուրս հանեցին ու սպաննեցին։ Արդ, երբ այգիին տէրը գայ՝ ի՞նչ պիտի ընէ այդ մշակներուն»։

Յիսուս կը շարունակէ սոյն առակը ու կ՛ըսէ.

«Աստուծոյ արքայութիւնը պիտի առնուի ձեզմէ (անհաւատարիմ մշակներէ) ու պիտի տրուի այն ազգին, որ պտղաբեր պիտի դարձնէ զայն»։

Երբ հրեայ ղեկավարները հասկնալով որ իրենց համար ըսաւ առակը եւ կ՛ուզէին Յիսուսը բռնել, բայց վախցան ժողովուրդէն, բանի որ իբրեւ մարգարէ կ՛ընդունէին զայն։

Մայիս 17, 2001
Թորոնթօ